

Nr 193.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning om ändring i förordningen den 19 november 1914 (nr 383) angående stämpelavgiften, m. m.; given Stockholms slott den 27 mars 1953.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till

1) förordning om ändring i förordningen den 19 november 1914 (nr 383) angående stämpelavgiften; samt

2) förordning om visst undantag från stämpelplikt enligt förordningen den 19 november 1914 (nr 383) angående stämpelavgiften m. m.

GUSTAF ADOLF.

Per Edvin Sköld.

Förslag

till

förordning om ändring i förordningen den 19 november 1914 (nr 383) angående stämpelavgiften.

Härigenom förordnas, att 1 och 7 §§ förordningen den 19 november 1914 angående stämpelavgiften¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

1 §.

I fråga om stämpel till expeditionerna hänföras statsmyndigheterna till följande avdelningar:

Fjärde avdelningen.

Rikets hovrätter; — — — kommerskollegium; näringsfrihetsrådet; ombudsmannen för näringsfrihetsfrågor; kammarrätten; — — — riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap.

7 §.

Från stämpelavgift — — — kronan befriad.

Dessutom äro — — — tjänsten; och
överförmyndare.

Expedition, som — — — från stämpel.

Frihet från — — — oriktig ursprungsbeteckning; i ärenden, som avses i lagen om motverkande i vissa fall av konkurrensbegränsning inom näringslivet; i sådana på — — — förvärva jordbruksfastighet.

Konungen äger — — — utländska hamnar.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1954.

¹ Senaste lydelse av 1 och 7 §§ se 1951:448.

Förslag

till

förordning om visst undantag från stämpelplikt enligt förordningen den 19 november 1914 (nr 383) angående stämpelavgiften m. m.

Härigenom förordnas som följer.

Därest obligation tillhörande något av de lån, som omfattas av london-överenskommelsen den 27 februari 1953 angående tyska utlandsskulder, utbytes eller förses med påstämpling om förändring av betalningsvillkoren i enlighet med bestämmelserna i nämnda överenskommelse, skall stämpelplikt i anledning därav icke äga rum jämlikt förordningarna den 19 november 1914 (nr 383) angående stämpelavgiften och den 6 november 1908 (nr 129 s. 1) angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper. Ej heller skall stämpelplikt jämlikt nämnda båda förordningar föreligga i anledning därav att ny obligation utgives för utestående ränteskulder i enlighet med vad som angivits i berörda överenskommelse.

Konungen äger meddela de närmare föreskrifter, som erfordras för tillämpningen av denna förordning.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 27 mars
1953.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, HAMMARSKJÖLD, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM.

Efter gemensam beredning med ministern för utrikes ärendena och chefen för handelsdepartementet anmäler chefen för finansdepartementet, statsrådet Sköld, fråga om *viss ändring i förordningen den 19 november 1914 (nr 383) angående stämpelavgiften, m. m.* samt anför därvid följande.

Ändring i 1914 års stämpelförordning i anledning av lagstiftningen mot konkurrensbegränsning inom näringslivet.

I proposition nr 103 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att antaga bl. a. lag om motverkande i vissa fall av konkurrensbegränsning inom näringslivet.

Enligt den föreslagna lagen skall dels gälla förbud mot vissa arter av konkurrensbegränsning och dels ankomma på ett centralt administrativt organ, benämnt näringsfrihetsrådet, att i fråga om konkurrensbegränsning, som bringas under dess bedömning, genom förhandling söka undanröja skadlig verkan därav. Under närmare angivna förutsättningar må näringsfrihetsrådet också på ansökan medgiva undantag från nyssnämnda förbud.

Jämlikt lagförslaget skall vidare finnas en ombudsman för näringsfrihetsfrågor. Denne kommer att få till huvudsaklig uppgift att följa utvecklingen inom näringslivet samt, då han finner en konkurrensbegränsning med skadlig verkan föreligga, begära förhandling inför näringsfrihetsrådet med dem som svarar för konkurrensbegränsningen. Skulle ombudsmannen i visst fall besluta att icke påkalla förhandling, avses att framställning härom får göras av vissa enskilda företagare eller sammanslutningar. Det är även möjligt att företagare i viss utsträckning blir berättigade att vända sig till ombudsmannen med begäran om förhandsbesked, huruvida denne anser en konkurrensbegränsning skadlig eller ej.

Av det anförda framgår att näringsfrihetsrådet avses komma att med-

dela beslut i olika frågor. Det kan också förutsättas att rådet blir skyldigt att föra protokoll vid sina sammanträden. I ombudsmannens åligganden kan, såsom antytts, komma att ingå att lämna bevis om att han icke ämnar påkalla förhandling beträffande viss konkurrensbegränsning samt att meddela skriftligt besked, huruvida en konkurrensbegränsning är att bedöma som skadlig eller icke.

Näringsfrihetsrådet torde böra upptagas bland de statsmyndigheter som i 1 § stämpelförordningen hänföres till fjärde avdelningen. Till vilken avdelning ombudsmannen bör hänföras kan vara tveksamt. Med hänsyn särskilt till den centrala ställning som avses tillkomma honom vid behandlingen av hithörande frågor synes emellertid övervägande skäl tala för att även ombudsmannen upptages i nyssnämnda avdelning. På grund av ärendenas beskaffenhet synes vidare skäligt att den som är part icke skall behöva erlagga stämpel för näringsfrihetsrådets eller ombudsmannens expeditioner. Ett stadgande härom torde böra införas i 7 § stämpelförordningen.

Visst undantag från stämpelplikt enligt stämpelförordningen och fondstämpelförordningen.

Enligt vad jag erfarit kommer på föredragning av ministern för utrikes ärendena att hemställas om godkännande för Sveriges del av den i London den 27 februari 1953 undertecknade överenskommelsen angående tyska utlandsskulder. Genom överenskommelsen har en reglering nåtts av de tyska förkrigsskulder. Bland dessa märkes särskilt de s. k. Dawes-, Young- och Kreugerlånen.

Beträffande flertalet obligationslån innebär överenskommelsen dels en utsträckning av löptiden och dels en sänkning av räntefoten. Det förutsättes att villkoren i överenskommelsen påstämplas gamla obligationer eller också att nya obligationer utges i utbyte mot gamla obligationer. Vidare skall nya obligationer eller skuldförbindelser för delbelopp kunna utges för utestående ränteskulder.

Enligt 8 § förordningen den 19 november 1914 (nr 383) angående stämpelavgiften skall — med vissa undantag, varom här ej är fråga — obligation, som utfärdas här i riket, av obligationsutgivaren före utlämnandet förses med stämpel.

Varder obligationer här i riket utfärdade endast såsom ersättning för förkomna eller förstörda sådana handlingar eller i utbyte mot obligationer av samma utgivare och med samma räntefot, och har de äldre obligationerna varit försedda med stämpel i vederbörlig ordning, är de nya obligationerna fria från stämpel, såvida de icke utfärdas å högre belopp än varå de äldre obligationerna lytt. Utfärdas de nya obligationerna å högre belopp, skall de förses med stämpel för skillnaden mellan beloppen.

Enligt angivna paragraf skall — fränsett vissa undantagsfall — obligation, som utfärdats i utlandet, förses med stämpel innan den första gången, efter det densamma blivit till riket införd, härstädes belånas, försäljes eller på vad sätt det vara må överlåtes eller, därest den ej förut vederbörligen stämpelbelagts, innan inregistrering sker av bouppteckning efter avliden person, till vars efterlämnade tillgångar obligationen hör.

Om i utlandet utgivna obligationer, som införts hit till riket, av utgivaren inforrats för utbyte, må innehavaren av obligationerna i särskild ordning, varom i nämnda paragraf stadgas, åtnjuta stämpelfrihet för nya, av samma utgivare utfärdade obligationer, till räntefot och belopp motsvarande de tidigare införda.

Vidare skall, enligt förordningen den 6 november 1908 (nr 129 s. 1) angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper, vid överlåtelse av obligationer genom köp eller byte en särskild avgift erläggas genom stämpelbeläggning av den avräkningsnota, som skall upprättas vid överlåtelser.

Sist angivna stämpelplikt avser icke det ursprungliga utlämnandet av här i riket utfärdad obligation. Någon motsvarande inskränkning har emellertid icke stadgats beträffande utländsk obligation. Däremot åtnjutes befrielse från fondstämpel utan undantag, då obligation utan mellanavgift utbytes mot annan eller andra obligationer av samma utgivare samt med samma räntefot och till enahanda eller lägre belopp.

Fråga har uppkommit, huruvida berörda förändringar av betalningsvillkoren för de tyska lån, som omfattas av londonöverenskommelsen kan medföra skyldighet att erlægga avgift enligt fondstämpelförordningen och 1914 års förordning angående stämpelavgiften.

Frågan, under vilka omständigheter skyldighet föreligger att erlægga ny stämpelavgift vid konvertering av obligationslån genom påstämpling å förut stämpelbelagda, i utlandet utfärdade obligationer, har tidigare varit föremål för bedömande. Genom förordningen den 10 mars 1939 (nr 60) om visst undantag från stämpelplikt enligt förordningen den 19 november 1914 ang. stämpelavgiften m. m. har medgivits stämpelfrihet för obligationer, tillhörande vissa tyska och österrikiska lån, efter det påstämpling av nya betalningsvillkor ägt rum i enlighet med ingångna överenskommelser mellan Sverige och Tyskland. Vid den behandling av ärendet, som föregick avlämnande av proposition i ämnet (nr 72) till 1939 års riksdag, gav statskontoret i en promemoria uttryck åt den uppfattningen — överensstämmande med den tolkning av gällande bestämmelser som regeringsrätten anslutit sig till i likartade frågor — att stämpelfrågan vore beroende av, bland annat, om obligationslåns slutbetalning i samband med konvertering på nyss angivet sätt förlagts till senare tidpunkt än enligt de ursprungliga lånevillkoren. I sådant fall skulle påstämplingen av till lånet

hörande obligation anses lika med utfärdande av ny obligation. Enbart en nedsättning av räntesatsen skulle däremot icke föranleda ett sådant bedömande. Till stöd för sin ståndpunkt åberopade statskontoret, att stämpelavgiften hade karaktär av kapitalomsättningsskatt. En sådan skatt avsåge att träffa kapitalet, när det sökte sin placering eller omplacering. Så länge genom konverteringen allenast vidtoges sådana åtgärder, som icke förlängde lånets löptid, frigjordes icke kapitalet för ny placering. Om däremot tiden för lånets återbetalning försköts framåt, skulle staten därigenom att lånekapitalet bands för längre tid än ursprungligen avsetts undandragas en beskattning, därest icke konverteringen i stämpelhänseende likställdes med en nyemittering. Det torde nämligen vara berättigat att utgå från att vid återbetalning av ett lån en ny kapitalplacering regelmässigt ägde rum. Även föredragande departementschefen gav uttryck åt den uppfattningen att, därest särskilt undantag icke stadgades, skyldighet syntes kunna uppstå att erlägga stämpel enligt 1914 års förordning angående stämpelavgiften och därmed också enligt fondstämpelförordningen, då efter påstämpling av de nya betalningsvillkoren utlämnande skedde av sådana obligationer, för vilka de ändrade betalningsvillkoren innefattade en förlängning av lånetiden. Med hänsyn till att de nya lånevillkoren inginge som ett led i en mellan de svenska och tyska regeringarna träffad allmän uppgörelse rörande de svenska finansiella fordringarna i Tyskland, och då det framstode såsom obilligt, att en enskild obligationsinnehavare skulle drabbas av stämpelplikt, om han följde den av staten med hänsyn till sagda betalningsreglering anvisade vägen för tillvaratagande av sin fordran, förordades att genom särskild författning skulle stadgas undantag från stämpelplikt för de obligationer, som omfattades av det då träffade avtalet. Propositionen godkändes av riksdagen.

Liknande synpunkter synes böra anläggas vid bedömande av frågan om befrielse från utgörande av stämpel i samband med regleringen av de tyska skulderna i enlighet med londonöverenskommelsen den 27 februari 1953. Därest riksdagen godkänner överenskommelsen förordar jag sålunda, att frihet från stämpelplikt medgives vid påstämpling eller utbyte av obligationer eller utgivning av nya obligationer för utestående ränteskulder i anledning av överenskommelsen. Därest särskilda tillämpningsföreskrifter blir erforderliga, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela dessa.

Departementschefens hemställan.

I enlighet med vad i det föregående anförts har inom finansdepartementet upprättats förslag till

1) *förordning om ändring i förordningen den 19 november 1914 (nr 383) angående stämpelavgiften; samt*

2) *förordning om visst undantag från stämpelplikt enligt förordningen den 19 november 1914 (nr 383) angående stämpelavgiften m. m.*

Föredragande departementschefen hemställer, att nämnda båda författningsförslag måtte genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Karl-Ingmar Edstrand.